

## แบบฟอร์ม Knowledge Capture เรื่อง การผลิตยางก้อนถ้วยคุณภาพดี

สรุปโดย นายสันติ เสวกพันธ์ หัวหน้างาน (ระดับ 6) งานสวนป่าดงพลอง ออป.เขตนครราชสีมา

### 1. บริบท หรือความเป็นมา

ปัจจุบันการผลิตยางพาราเพื่อจำหน่ายมีหลายรูปแบบ ทั้งน้ำยางสด ยางแผ่นดิบ ยางแผ่นรมควัน และยางก้อนถ้วย ซึ่งการผลิตยางก้อนถ้วยเป็นที่นิยมกันมากขึ้น โดยเฉพาะทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ เนื่องจากผลิตง่าย กรรมวิธีไม่ยุ่งยาก ต้นทุนต่ำกว่าการผลิตยางแผ่นดิบ และมีจุดรับซื้อในท้องถิ่นที่สะดวกในการจำหน่ายของเกษตรกร ยางก้อนถ้วยคุณภาพดีจะเห็นเป็นก้อนที่สะอาด ไม่มีสิ่งตกค้างปลอมปนทั้งในก้อนและนอกก้อน เนื้อยางมีความยืดหยุ่นดี ส่วนยางก้อนถ้วยคุณภาพต่ำ คือ ยางที่ปล่อยให้จับตัวเองในถ้วยรองรับน้ำยาง จับตัวไม่สมบูรณ์ มีกลิ่นเหม็น จะเห็นน้ำยางคงเหลือเป็นสีขาวขุ่น มีขี้เปลือกตันยางในถ้วย มีสิ่งตกค้างในก้อนปริมาณมาก และเมื่อโรงงานนำยางไปใช้ประโยชน์ต่อจะได้ยางเกรดต่ำ ดังนั้น การผลิตยางก้อนถ้วยที่มีคุณภาพดีจึงมีความจำเป็นอย่างมาก ทำให้จำหน่ายง่าย ราคาสูง

### 2. วิธีการ / ขั้นตอน หรือกระบวนการที่ได้เรียนรู้

1. การเตรียมน้ำกรด ให้ใช้น้ำกรดที่ระดับความเข้มข้น 3% โดยการใช้กรดฟอร์มิคเข้มข้น 94% 30 ซีซี ผสมน้ำสะอาด 900 ซีซี บรรจุลงในขวดพลาสติกเจาะรูที่ฝาด้านบน น้ำกรด 1 ขวด (ประมาณ 900 ซีซี) จะสามารถช่วยในการจับตัวของยางก้อนถ้วยได้ประมาณ 45 – 50 ถ้วย และในการใช้น้ำกรดจะต้องทำการผสมใหม่ทุกครั้งไม่ควรผสมทิ้งไว้หลายวัน

2. วันกรีตที่ 1 กรีดยางจากต้นแรกจนถึงต้นสุดท้ายแล้วย้อนกลับมาต้นแรก เพื่อใส่น้ำกรดฟอร์มิคที่เจือจางแล้วลงในถ้วยน้ำยาง โดยบีบน้ำกรดลงไปใต้น้ำยางประมาณ 15 – 20 ซีซี จากนั้นใช้ ไม้หรือข้อที่สะอาดคนน้ำยางและน้ำกรดให้แพร่กระจายเข้ากันทั่วน้ำยาง ประมาณ 45 นาที ยางจะจับตัวกันสมบูรณ์ ให้ทำไปทีละต้นจนถึงต้นที่กรีดสุดท้าย แล้วปล่อยให้ยางที่จับตัวแล้วอยู่ในถ้วย

3. วันกรีตที่ 2 ก่อนกรีดต้องตะแคงก้อนยางที่ได้จากการกรีดในวันแรกไว้ข้างถ้วย ซึ่งจะเห็นของเหลวที่ออกมาจากก้อนยางอยู่ที่ก้นถ้วยมีสีเหลืองอ่อนใส แสดงว่ายางจับตัวสมบูรณ์ ของเหลวนี้นี้มีสภาพเป็นกรดสามารถช่วยให้ยางจับตัวเป็นก้อนได้ เมื่อกรีดยางจากต้นแรกจนถึงต้นสุดท้ายแล้ว ก็ย้อนกลับมาใส่น้ำกรดเช่นเดียวกับการกรีดในวันแรก แต่จะใช้น้ำกรดปริมาณลดลงประมาณครึ่งหนึ่งของการใส่กรดในวันแรก เนื่องจากมีกรดที่ซบออกมาจากก้อนยางของวันกรีตที่ 1 ที่ก้นถ้วยส่วนหนึ่งอยู่แล้ว จากนั้นใช้ ไม้หรือข้อที่สะอาดคนน้ำยางและน้ำกรดปล่อยให้ยางจับตัวรวมกับก้อนยางที่ได้จากการกรีดในวันแรก

/4. วันกรีต...

-2-

4. วันกรีดที่ 3 เก็บก้อนยางเพื่อฝัง หรือเสียบแขวนก้อนยางไว้กับลวด บริเวณต้นยาง แล้วทำการกรีดยางจากต้นแรกจนถึงต้นสุดท้ายแล้ว ก็ย้อนกลับมาใส่น้ำกรดเช่นเดียวกับการกรีดในวันแรก แล้วนำก้อนยางของวันกรีดที่ 2 ที่เก็บฝังไว้ กดใส่ลงไปในถ้วยยาง แล้วปล่อยให้ยางจับตัวรวมกับก้อน เพื่อให้เป็นก้อนขนาดใหญ่ขึ้น

5. วันกรีดที่ 4 เก็บก้อนยางเพื่อฝัง หรือเสียบแขวนก้อนยางไว้กับลวด บริเวณต้นยาง แล้วทำการกรีดยางจากต้นแรกจนถึงต้นสุดท้ายแล้ว ก็ย้อนกลับมาใส่น้ำกรดเช่นเดียวกับการกรีดในวันแรก แล้วนำก้อนยางของวันกรีดที่ 3 ที่เก็บฝังไว้ กดใส่ลงไปในถ้วยยาง แล้วปล่อยให้ยางจับตัวรวมกับก้อน เพื่อให้เป็นก้อนขนาดใหญ่ขึ้น

5. ปฏิบัติเช่นเดียวกับข้อ 4 โดยผลิตประมาณ 5-6 มีดกรีด

6. เก็บก้อนยางเพื่อรวบรวมไปฝังไว้อีก 1-2 คืบ และนำไปจำหน่ายในวันต่อไป หลังเก็บยางให้คว่ำถ้วยเพื่อป้องกันสิ่งสกปรกหรือสิ่งแปลกปลอม เตรียมไว้สำหรับการกรีดครั้งต่อไป

การกรีดให้ทำการกรีด แบบครึ่งลำต้น วันเว้นวัน ( $1/2s$  d/2) และแบบครึ่งลำต้น สองวันเว้นวัน ( $1/2s$  2d/3)

### 3. เทคนิคหรือกลยุทธ์ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้

1. ห้ามใส่สิ่งปนเปื้อนใดๆ ลงในยางก้อนถ้วยเด็ดขาด เช่น ขี้เป็ดเลือกต้นยาง หิน ทราย เป็นต้น
2. ให้สังเกตของเหลวที่ตกค้างในถ้วยรองรับน้ำยาง หากมีสีขาวขุ่นแสดงว่าปริมาณน้ำกรดไม่เพียงพอให้เพิ่มปริมาณน้ำกรดอีกเล็กน้อย

### 4. ประเด็นความรู้ที่สำคัญ

1. ให้ใช้น้ำกรดฟอร์มิค 3% เพื่อช่วยในการจับตัวของยางก้อนถ้วย ซึ่งเป็นกรดอินทรีย์ที่มีโมเลกุลขนาดเล็ก สลายตัวง่าย ช่วยใหยางจับตัวเร็ว ไม่มีกลิ่นเหม็น และทำให้ค่าความยืดหยุ่นของยางดีอีกด้วย
2. ควรเก็บยางก้อนถ้วยใส่ภาชนะที่สะอาด เช่น ตะกร้า ข่ง เพื่อให้เชรุ่มไหลออกมาจากก้อนยางได้สะดวก ในการรวมกองยางควรวางบนพื้นซีเมนต์ที่สะอาดหรือใช้ผ้าพลาสติกปูบริเวณพื้นที่วางเพื่อป้องกันหิน ดิน และสิ่งปนเปื้อนอื่นๆ

3. การเลือกระบบกรีดมีความจำเป็นมาก เพราะอาจทำให้ต้นยางเกิดความเสียหาย เช่น ยืนต้นตาย ตายเน่า ซึ่งขึ้นอยู่กับสายพันธุ์ยาง ความสมบูรณ์ของต้นยาง รวมถึงสภาพพื้นที่แปลงปลูกยางที่เกี่ยวข้องกับปริมาณน้ำฝนในแต่ละพื้นที่

#### 4. ลักษณะของยางก้อนถ้วย

- ยางก้อนถ้วยสด มีอายุของยางก้อน 1 - 3 วัน ปริมาณเนื้อยางแห้งอยู่ที่ระดับ 45-55% ผิวของก้อนยางมีสีขาวจนถึงสีขาวขุ่น เมื่อกดจะมีความนุ่มและคืนตัวได้เร็ว และยางคงมีของเหลวหรือน้ำเชรุ่มไหลออกจากก้อนยาง

/ยางก้อนถ้วยหมาด...



-3-

- ยางก้อนถ้วยขนาด มีอายุของยางก้อน 4-7 วัน ปริมาณเนื้อยางแห้งอยู่ที่ระดับ 55 - 65% ผิวของก้อนยางมีสีขาวขุ่นจนถึงสีน้ำตาลอ่อน เมื่อกดจะมีความนุ่มเล็กน้อยจนถึงแข็ง ก้อนยางเริ่มแห้งโดยไม่มีของเหลวไหลออกมา

- ยางก้อนถ้วยแห้ง มีอายุของยางก้อนมากกว่า 15 วันขึ้นไป ปริมาณเนื้อยางแห้งมากกว่า 65% ผิวของก้อน ยางมีสีน้ำตาลเข้ม มีความแห้งและแข็ง

## 5. บทสรุป

คุณภาพของยางก้อนถ้วยขึ้นอยู่กับกรรมวิธีในการผลิต ยางก้อนถ้วยที่มีความสะอาด ผู้ที่ผลิตยางก้อนถ้วยที่มีคุณภาพย่อมส่งผลถึงกำไรที่ได้รับหรือ ผลตอบแทนตามคุณภาพของยางก้อนถ้วยที่ผลิต

ยางก้อนถ้วยคุณภาพดี คือ ยางที่จับตัวในถ้วยรองรับน้ำยาง โดยใช้กรดจับตัว เป็นยางที่ปราศจากสิ่งปลอมปน และไม่มีการกลั่นบูดเน่า

ยางก้อนถ้วยคุณภาพต่ำ คือ ยางที่ปล่อยให้จับตัวเองซึ่งจะมีกลิ่นเหม็น เนื่องจากยาง จับตัวไม่สมบูรณ์ หรือใช้สารเคมีชนิดอื่นนอกเหนือจากกรดกรดฟอร์มิก เช่น สารเคมีที่มีองค์ประกอบของเกลือ โลหะออกไซด์ หรือมีการปะปนสิ่งต่าง ๆ ลงไป เช่น ขี้เปลือก ยางขี้เส้น ดิน ทราาย เป็นต้น